

Předmět: 29 Cdo 334/2023 - pořadí uspokojení konkurujících si věřitelů podle § 598 o. z. / 22 Cdo 1912/2025 - spad větví jako imise a preventivní ochrana před hrozící škodou - NEPĚHLÉDNĚTE!

Pořadí uspokojení konkurujících si věřitelů podle § 598 o. z.

I. **Může-li se osoba zatížená povinností** podle **§ 595 o. z.** [„(1) *Neúčinnost právního jednání* zakládá věřitelovo právo domáhat se uspokojení pohledávky i z toho, co neúčinným jednáním z dlužníkovu majetku ušlo. *Není-li to dobře možné, náleží věřiteli odpovídající náhrada. ...* (2) *Kdo je zavázán plnit, považuje se za nepoctivého držitele; jeho dědic nebo jiný všeobecný právní nástupce však jen tehdy, jestliže mu musely být známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání. ...* (3) *Poctivý příjemce bezúplatného plnění uspokojí věřitele z tohoto plnění v rozsahu, v němž jim byl obohacen. To neplatí, mohli-li se věřitel dovolat neúčinnosti právního jednání, i kdyby se stalo za úplatu.“]*

této povinnosti zprostit po vzniku odpůřčího práva tím, **že** (v odpovídajícím rozsahu) **uspokojí věřitelovu nevykonatelnou pohledávku za dlužníkem, není pro posouzení limitu** uvedeného v **§ 598 o. z.** [„Dovolává-li se neúčinnosti téhož právního jednání více věřitelů, **nemůže být od povinné osoby požadováno v souhrnu více, než stanoví § 595 a 596.“]**

v případě konkurence více věřitelů rozhodně, zda některý z nich již disponuje vykonatelnou pohledávkou, či nikoliv; taková podmínka ze zákona neplyne. **Pořadí se řídí zásadou priority** (vykonáním předstihu).

Má-li se však žalovaný ubránit odpůřčí žalobě námitkou, **že již plnil předstihnuvšímu věřiteli ve výši, která** (podle § 598 o. z.) **vyklučuje uspokojení ostatních zkrácených věřitelů z dlužníkovu majetku,** jenž ušel neúčinným právním jednáním (§ 595 odst. 1 věta první o. z.), případně z odpovídající náhrady (§ 595 odst. 1 věta druhá o. z.), **je na něm, aby tvrdil a prokázal** nejen to, **že věřiteli, kterému plnil, svědčilo odpůřčí právo,** ale i to, **že tento věřitel vykonal předstih.**

II. Jak u **směnky „pro soluto“**, tak u směnky **„pro solvendo“** platí, že **aby se odpůrce zprostil povinnosti** podle § 595 o. z. **postupem podle § 597 odst. 1 o. z. i vůči ostatním zkráceným věřitelům dlužníka, musí se věřiteli dostat** (obdobně jako by tomu bylo v exekuci vedené na majetek dlužníka, který neúčinným jednáním ušel) **reálného uspokojení; nahrazení povinnosti z odpůřčího práva směnečným závazkem nepostačí,** stejně jako by např. nestačilo, kdyby odpůrce dosáhl prominutí dluhu věřitele za dlužníkem.

Jinak řečeno, **ke zproštění povinnosti** podle **§ 597 odst. 1 o. z.** [„Kdo má vůči věřiteli povinnost podle § 595 nebo 596, může se jí zprostit uspokojením věřitelovy pohledávky za dlužníkem. Může tak učinit i předtím, než se věřitel neúčinností dovolá.“] **odpůrcem vůči dalšímu konkurujícímu věřiteli nestačí prokázat, že se odpůrci podařilo přivodit zánik závazku dlužníka vůči předstihnuvším věřitelům** jakýmkoliv způsobem. **Byl-li jeden ze závazků nahrazen platební směnkou** (která nebyla zcela splacena), **nelze se jen z tohoto důvodu dovolávat účinků** vyplývajících z **§ 598 o. z.**

(podle rozsudku Nejvyššího soudu spisové značky **29 Cdo 334/2023**, ze dne 29. 1. 2026)

Spad větví jako imise a preventivní ochrana před hrozící škodou

I. **Samotné vysázení rostlin při hranici pozemku a jejich následný vzrůst s možným přesahem větví a kořenů** stromu na sousední pozemek **není sám o sobě bez dalšího imisí** ve smyslu § 1013 odst. 1 o. z.

Relevantní imisi z hlediska soukromého práva ve smyslu **§ 1013 odst. 1 o. z.** [„(1) *Vlastník se zdrží všeho, co působí, že odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy a jiné podobné účinky (imise) vnikají na pozemek jiného vlastníka (souseda) v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku; to platí i o vnikání zvířat. Zakazuje se přímo přivádět imise na pozemek jiného vlastníka bez ohledu na míru takových vlivů a na stupeň obtěžování souseda, ledaže se to opírá o zvláštní právní důvod. ...* (2) *Jsou-li imise důsledkem provozu závodu nebo podobného zařízení, který byl úředně schválen, má soused právo jen na náhradu újmy v penězích, i když byla újma způsobena okolnostmi, k nimž se při úředním projednávání nepřihlédlo. To neplatí, pokud se při provádění provozu překračuje rozsah, v jakém byl úředně schválen.“]*

však může představovat (při splnění dalších podmínek) **spad listí nebo větví na sousední pozemek.** Jestliže se žalobce domáhal uložení povinnosti žalovanému **zdržet se „vnikání větví“** na jeho pozemek, lze tento požadavek rovněž **interpretovat jako požadavek žalobce na ochranu před spadem větví na jeho**

pozemek. V takovém případě je nezbytné, aby soud posoudil tento požadavek žalobce podle § 1013 odst. 1 o. z.

II. **Soud může uložit vlastníku, aby odstraní strom v zástavbě a v dosahu majetku jiných osob** (§ 2903 odst. 2 o. z.), **je-li prokázáno, že dřevina vykazuje takové konkrétní defekty či vlastnosti, jež by svou povahou mohly reálně vést ke vzniku škodní události pádem stromu**, jeho větví či působením kořenového systému, **a současně není jiné přiměřené řešení k odvrácení vzniku hrozící škody než strom pokácet**.

To **platí i tehdy, směřuje-li požadavek žalobce k odstranění kořenů a větví přesahujících** na jeho pozemek, **nikoli k odstranění stromu**. I tímto způsobem se však může žalobce **domáhat ochrany před hrozící škodou** ve smyslu **§ 2903 odst. 2 o. z.** [„(1) *Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit. ...* (2) *Při vážném ohrožení může ohrožený požadovat, aby soud uložil vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící újmy.*“] a v případě úspěchu může v konečném důsledku **dosáhnout odstranění stromu** (jelikož uloženu povinnost nepůjde splnit jinak), byť **ne přímým žalobním požadavkem na odstranění celého stromu**.

(podle rozsudku Nejvyššího soudu spisové značky **22 Cdo 1912/2025**, ze dne 28. 1. 2026)

Robert Sobotka